

NOVI TRAMVAJI

VAROŠKA ŽELEZNICA U DRUGOJ BRZINI

Prvi od ukupno 30 niskopodnih tramvaja koje će španska kompanija za proizvodnju šinskih vozila CAF (CAF – Construcciones y Auxiliar de Ferrocarriles) isporučiti Beogradu naći će se na ulicama za nepune dve godine, još 11 vozila biće uključeno u saobraćaj do kraja 2011, a poslednju isporuku u kojoj će biti do 18 tramvaja Beograđani mogu da očekuju u toku 2012. godine

Ako je nešto bilo potrebno Beogradu, pored mostova, onda su to tramvaji. Nedavno je jedan strani umetnik našao inspiraciju u beogradskim tramvajima, koji su mu izgledali beskrajno romantični i vanvremenski, onako škriputavi, skućeni, ledeni u zimsko doba i zagušljivi u letnje. Stariji Beograđani pamte njihove slavne dane, ali se mala deca danas ustručavaju da uđu u njih, prepadnuti od cijukanja koje tramvaji proizvode.

Danas svakodnevno saobraća 108 tramvaja, dok na inventarskoj listi Gradskog saobraćajnog preduzeća Beograd ima ukupno 218 šinskih kola, od toga je 190 zglobnih, tri "solo" tramvaja i 25 prikolica. Prosečna starost tramvaja je 25 a prikolica 56 godina, ali je ipak dobar deo tramvajске mreža saniran ili se rekonstruiše, a stižu i nova šinska vozila.

Tehnološko-estetsko tramvajsko čudo

KAF (CAF – Construcciones y Auxiliar de Ferrocarriles), kompanija sa devedesetogodišnjim iskustvom specijalizovana za proizvodnju lokomotiva, vagona i drugih delova za šinska vozila, u proteklih deset godina beleži veliki rast i jedan je od lidera na španskom tržištu. Proizvode gotovo sve vrste vozila za šinski saobraćaj od superbrzih vozovi, metro-vozova do niskopodnih tramvaja. Angažovani su na 34 projekta u 20 zemalja. KAF-ova rešenja su prisutna na ulicama najvećih gradova na svetu, poput Vašingtona, Hongkonga, Meksiko Sitija, Barselone, Amsterdama, Rima.

Niskopodni tramvaji poput onih koji stižu u Beograd već su u upotrebi u Bilbaou, Sevilji, Malagi, Saragosi i Edinburgu, a stižu i u Hjuston.

U Edinburgu su KAF-ovi tramvaji dočekani kao tehnološki i estetski najnapredniji na svetu, sa najmodernijim rešenjima za osobe sa posebnim potrebama. Za taj posao KAF je preporučilo dobro iskustvo sa njihovim vozovima na aerodromu Hitrou.

Većnica edinburške skupštine Dženi Lider smatra da KAF-ovi tramvaji za Edinburg znače brža putovanja, više investicija, pristupačniji javni prevoz i čistiji vazduh.

Aprila 2012. godine žitelji američkog grada Hjustona očekuju isporuku od 29 KAF-ovih tramvaja, koji su proizvedeni u CAF USA Inc., kćerci firmi španskog CAF Groupa. "Po prvi put u SAD biće pušten u saobraćaj stoprocentno niskopodni tramvaj, novi tramvaji imaju šestora vrata i to će znatno ubrzati ulazak i izlazak putnika", izjavio je po potpisivanju ugovora između KAF-a i Hjustonskog metroa, Skot Grogan, direktor saobraćaja Hjustonskog metroa. "Trenutno na liniji glavne ulice imamo problem sa kapacitetom i kada dvesta ljudi na peronu čeka da uđe u tramvaj, veoma je važno obezbediti im brz ulazak i izlazak. Nova vozila će to omogućiti."

između KAF-a i Hjustonskog metroa, Skot Grogan, direktor saobraćaja Hjustonskog metroa. "Trenutno na liniji glavne ulice imamo problem sa kapacitetom i kada dvesta ljudi na peronu čeka da uđe u tramvaj, veoma je važno obezbediti im brz ulazak i izlazak. Nova vozila će to omogućiti."

Izvesno je da ćemo za dve godine imati tramvaje kakvi dolikuju XXI veku: moderne, niskopodne sa rashladnim uređajima. Tender za kupovinu 30 novih tramvaja objavljen je 29. aprila ove godine, a ponude je trebalo dostaviti do 22. juna. Ponude su dostavile samo dve firme i to španski KAF i hrvatski "Končar električna vozila".

Dragan Đilas, gradonačelnik, objašnjava zašto se od dve ponude Beograd odlučio za španskog umesto za hrvatskog proizvođača. "Dobili smo dve ponude – jednu od španskog KAF-a, drugu od hrvatskog 'Končara'. Cena jednog tramvaja, koje kupujemo, od KAF-a direktno bez posrednika, jeste 2.125.964 evra. Cena tramvaja koju je ponudio 'Končar' iznosi 2.159.000 evra. Na tu cenu dodaju se troškovi rezervnih delova, specijalnih alata, obuke, isporuke, kontrole. Pre svega zbog viših cena transporta i obuke, ukupna cena KAF-a jeste 81.361.032 evra sa porezom, a cena 'Končara' 79.038.804,13 evra", kaže Đilas.

Da bi Beograd dobio zaista najbolje tramvaje, objašnjava gradonačelnik, oformljena je Komisija sačinjena od profesora Mašinskog i Tehnološko-metalurškog fakulteta u Beogradu, i stručnjaka iz Gradskog saobraćajnog preduzeća Beograd. "Bodovano je više parametara i imajući u vidu ocene stručnjaka, opredelili smo se za kupovinu kvalitetnijih tramvaja od proizvođača čiji se tramvaji inače nalaze na ulicama Malage, Hjustona u SAD, Valensije, Edinburga i drugih gradova, dok se 'Končarovi' tramvaji voze samo u Zagrebu. Sa našom odlukom saglasila se i Evropska investiciona banka", kaže gradonačelnik.

Prvi od ukupno 30 niskopodnih tramvaja koje će španska kompanija za proizvodnju šinskih vozila KAF (CAF – Construcciones y Auxiliar de Ferrocarriles) isporučiti Beogradu naći će se na ulicama za nepune dve godine, još 11 vozila biće uključeno u saobraćaj do kraja 2011. godine, a poslednju isporuku u kojoj će biti do 18 tramvaja Beograđani mogu da očekuju u toku 2012. godine. Dat je rok od 1035 dana od dana kada je potpisan ugovor o nabavci novih vozila za GSP Beograd koji su u Skupštini grada 3. novembra ozvaničili Marko Blagojević, direktor Agencije za investicije, i predstavnici KAF-a. U prisustvu Dragana Đilasa, gradonačelnika, i Inigoa de Palasija Španije, ambasadora Španije u Srbiji, gradski čelnici su istakli da je ovaj poduhvat deo projekta obnove Beograda koji podrazumeva rekonstrukciju tramvajskih pruga, kontaktne mreže, mostovskih konstrukcija i kolovoza, odnosno nabavku vozila i realizaciju sistema upravljanja saobraćajem.

"Jedan od osnovnih zadataka koje smo postavili pred sebe u gradu jeste poboljšanje kvaliteta prevoza", izjavio je tom prilikom gradonačelnik Dragan Đilas. Podsetivši da prvi utisak o gradu posetio formiraju na osnovu izgleda gradskog prevoza, Đilas je istakao da vozni park GSP-a Beograd naredne godine očekuju još neka "osveženja".

“Kada stignu, tramvaji će se kretati novim šinama čiju smo obnovu pojačali u poslednjih godinu dana jer bi sadašnje pruge samo oštetile ova vozila. Iduće godine Beograd će dobiti i 83 nova trolejbusa, a istovremeno ćemo ugraditi klima-uređaje u više od 200 autobusa koji se sada kreću ulicama i imaju mogućnost da se u njih postave rashladni sistemi”, objasnio je Đilas.

Prilikom potpisivanja ugovora predstavnici španskog proizvođača podsetili su na sopstvene reference iz poslova sa gradovima poput Malage, Bilbaoa, Sevilje, Antalije i Edinburga, istakavši da su tehnička rešenja primenjena za beogradski tramvaj u najvećoj meri isprobana na tržištima Evrope, Azije i Amerike (vidi okvir). Beogradski niskopodni tramvaji nalikovaće modelima koje je KAF isporučio španskom gradu Vitoriji. Oni će biti sastavljeni od pet putničkih segmenata odvojenih zglobovima, sa šest vrata, a sadržaći i klima-uređaje, podne grejače, mostove za pristup osoba sa invaliditetom, odnosno prostor za dečja kolica. Dužina tramvaja biće 33,16 metara, širina 2,3 metra a visina putničkog prostora 2,2 metra, imaće 72 mesta za sedenje plus 6 sedišta na rasklapanje i moći će da primi 242 putnika. Tramvaj pokreće šest motora ukupne snage od 652 konjske snage, a maksimalna brzina biće oko 60 kilometara na sat.

Saga o tramvaju

Prvi tramvaj s konjskom vučom u Beogradu krenuo je 14. oktobra 1892. godine, kada je svečano puštena u rad novosagrađena linija tramvaja od Slavije do Kalemegdana. Trasa “varoške železnice”, kako su Beograđani zvali tramvaj, prolazila je ulicom Kralja Milana, preko Terazija, pa ulicama Kolarčevom i Vasinom. Već sledeće godine po izgradnji i puštanju u rad električne centrale na Dorćolu proradio je prvi električni tramvaj koji je prevezio putnike do Košutnjaka. Tako, dok su beogradskim ulicama tramvajdžije zvonom najavljivale prolazak tramvajskih vagona, u većini svetskih metropola fijakeri su još bili jedino sredstvo javnog gradskog prevoza.

Prosečna brzina tadašnjih tramvaja, zbog zadržavanja na stanicama, jedva da je bila nešto veća od brzine hoda, tek oko osam kilometara na sat. Ulazilo se isključivo na zadnja vrata, a izlazilo na prednja. Iznad sedišta bile su ispisane opomene: “Ne razgovaraj sa vozačem”, “Zabranjeno pušenje i pljuvanje”, “Za izlazak na prednja vrata pripremi se unapred”, “Pripremi sitan novac za kartu”, “Ustupi mesto starijem i slabijem”. Đacima je bilo strogo zabranjeno da sede ako je makar i jedan stariji putnik morao da stoji, a dimničarima, molerima i nosačima nije bilo dozvoljeno da uđu u tramvaj ako su bili u radnim odelima, da ne bi prljali ostale putnike. Takođe je bio zabranjen ulazak u tramvaj sa sladoledom u kornetu.

Do 1941. godine Beograđani su se prevozili tramvajima belgijskih proizvođača BBC i PPC, nemačkim Simens i AEG, češkim Škoda, italijanskim Breda, ali i domaćim tramvajima proizvedenim u Prvoj jugoslovenskoj tvornici vagona, strojeva i mostova u Brodu na Savi (današnji “Đuro Đaković”) i Železari “Jasenice”. Centar Beograda tada je razgranatom tramvajskom mrežom dužine 81,4 km bio povezan sa Zemunom, Karaburmom, Zvezdarom, Dorćolom, Voždovcem, Senjakom, Crvenim krstom i Dedinjem.

Oktobra 1944. godine po oslobođenju Beograda u Upravi tramvaja i osvetljenja na spisku su bila 104 tramvaja u lošem stanju, većinom neispravna ili teško oštećena, uništeni su depoi i radionice, a upotrebljivo je bilo samo dva kilometra pruge.

Narednih decenija opšte obnove i izgradnje tramvaj je gubio primat kao najvažniji segment javnog prevoza glavnog grada. Prvi udarac je stigao od daljeg rodaka, “tramvaja na pneumaticima” – trolejbusa. Trolejbusi su se pokazali kao fleksibilni u saobraćaju, a bili su i manje infrastrukturno zahtevni, da bi nešto kasnije srce gradskih saobraćajnih planera osvojio autobus. Tek, tramvaj ponovo dobija na ceni u jeku naftne krize s kraja sedamdesetih.

Glavnu bitku, protiv superiornijeg takmaka – metroa, tramvaj u Beogradu dobio je 4. novembra 1982. kada je tadašnji predsednik Izvršnog odbora Skupštine grada Beograda Radoje Stefanović proglasio planove i projekte za metro “sramotom Beograda”, a stručnjake koji su radili na projektu beogradskog metroa i druge pristalice tog tipa rešenja za saobraćajni kolaps u gradu, za “klasne neprijatelje radničke Rakovice kojoj brane da u XXI vek uđe sa tramvajem”. Sektor za metro rasformiran je iste godine, deset godina nakon svog osnivanja. Uz objašnjenje kako je “samo vodjenje rata skuplje od izgradnje metroa”, kreće se u probijanje tramvajске mreže, kako po centru grada tako i ka novim periferijskim pravcima. Na poduhvat “tramvaja za XXI vek” utrošeno je oko 200 miliona dolara prikupljenih u samodoprinosu građana 1982. godine.

Vantelesna oplodnja nije veštačka

Grad Beograd finansira drugi pokušaj vantelesne oplodnje parovima koji žele decu, imaju preporuku lekara i prebivalište u prestonici

Gradonačelnik Dragan Đilas i direktorka Republičkog zavoda za zdravstveno osiguranje (RZZO) Svetlana Vukajlović potpisali 18. decembra u Institutu za ginekologiju i akušerstvo Sporazum o finansijskom učešću Grada u realizaciji drugog pokušaja vantelesne oplodnje. Investiranje grada u rađanje beba počinje 2010. godine, a iz gradskog budžeta biće izdvojeno 100 miliona dinara, dovoljno za finansiranje 300 vantelesnih oplodnji.

Gradonačelnik Beograda kaže da je za njega "ovaj projekat podjednako važan kao i izgradnja mostova u Beogradu. "To je naš prioritet, budući da nema ničeg značajnijeg od omogućavanja nastanka novog života. Nacionalni program za vantelesnu oplodnju omogućio je 600 novih života u Srbiji. Ako procenat uspešne oplodnje bude veći od 30 odsto, što je sada slučaj, na 300 pokušaja koje bude finansirao Grad dobićemo 100 malih Beograđanki i Beograđana, čemu se unapred radujem", rekao je Đilas i istakao da je projekat o finansiranju drugog pokušaja vantelesne oplodnje potekao od člana Gradskog veća Miroslava Čučkovića, koji je, opet, ideju dobio od građana sa kojima se redovno sastaje svake nedelje u mesecu.

Svetlana Vukajlović, direktorka RZZO-a, kaže da

uslovi za učešće u ovom programu nisu restriktivni: "Uslovi za učešće u programu vantelesne oplodnje su da žena nema više od 38 godina, s obzirom na to da su nakon tog perioda šanse za uspešnost mnogo manje, da par nema decu i da postoji medicinska mogućnost za ovaj zahvat." Prema rečima direktorke RZZO-a Svetlane Vukajlović, Fond zdravstvenog osiguranja i Ministarstvo zdravlja uskoro će razmotriti finansiranje drugog pokušaja vantelesne oplodnje žena iz cele Srbije, budući da liste čekanja, koje su postojale do pre dve godine, danas gotovo da ne postoje. Zainteresovani parovi treba da se jave svom lekaru, gradskim institucijama ili RZZO-u.

"Parovi koji žele još jedan pokušaj vantelesne oplodnje i ispunjavaju ranije propisane uslove, mogu da se obrate direkciji Republičkog zavoda za zdravstveno osiguranje. Na prijavnici direkcije popuniće formular, odnosno dobiti potvrdu za drugi pokušaj vantelesne oplodnje, a nakon toga pomenute zdravstvene ustanove će kontaktirati s njima. Po dobijanju potvrde, parovi se takođe mogu i sami obratiti nadležnoj zdravstvenoj ustanovi", kaže za "Vreme Beograda" doc. dr Zoran Blagojević, sekretar beogradskog Sekretarijata za zdravstvo.

Ocenu o ispunjenosti uslova vršiče komisije za VTO u Institutu za ginekologiju i akušerstvo Kliničkog centra Srbije i Ginekološko-akušerskoj klinici "Narodni front", gde će se i sprovesti drugi pokušaj vantelesne oplodnje, dok će RZZO pružiti kompetentnu administrativno-tehničku podršku.

BIOLOŠKI POTPOMOGNUTA OPLODNJA: Godine 1978. rođena je Lujza Braun, prva beba iz epruvete, a od tada je zahvaljujući metodi vantelesne oplodnje na svet došlo preko 3,5 miliona dece širom sveta. Vantelesna oplodnja u Institutu za ginekologiju i akušerstvo u Višegradskoj obavlja se od 1990. godine, i na taj način rođeno je više hiljadu dece. Od kada je Ministarstvo zdravlja počelo da finansira vantelesnu oplodnju, urađeno je oko 2900 zahvata i rodilo se više od 600 dece.

Eksperti iz oblasti ginekologije i akušerstva skreću pažnju najpre medijima, a zatim i ostalima da izbegavaju upotrebu termina "veštačka" oplodnja zato što u načinu rađanja ovih beba nema ničeg veštačkog ni neprirodnog. Upotreba ovog pogrešnog termina prilično je uobičajena, što stvara predrasude kod jednog dela žena da je vantelesna oplodnja nešto protivno prirodi, a detetu može da uzrokuje ogromne probleme u emotivnom i psihološkom razvoju ukoliko raste u ubeđenju da je rođen "veštački".

I ja želim bebu

Pacijentkinja iz Beograda, koja želi da ostane anonimna, ispričala je da su se ona i suprug odlučili na vantelesnu oplodnju po preporuci lekara i raduju se što država i grad finansijski izlaze u susret parovima koji ne mogu da imaju dece. Još se nisu prijavili, ali su sigurni da će to uraditi u najskorije vreme. Ona ima 34 godine i zaposlena je u državnoj firmi, a njen muž kod privatnika. U braku su već 13 godina i nemaju dece. Njihovi ukupni prihodi nisu veliki, naprotiv, ne mogu sebi da priušte skupo lečenje. "Naravno da želimo dete, ali postoje zdravstveni problemi. Pre nego što smo se odlučili na taj korak, raspitali smo se o procentima uspešnosti, o lekarima koji obavljaju intervenciju i zaključili smo da ne moramo da idemo u inostranstvo da bismo uradili vantelesnu oplodnju. Imamo poverenje u naše stručnjake." Ona kaže da je njena prijateljica koja živi u Londonu dobila bebu metodom vantelesne oplodnje iz trećeg pokušaja. "U Engleskoj država finansira šest pokušaja vantelesne oplodnje, u Sloveniji tri, a u Hrvatskoj dva. Nisam nezahvalna, samo se nadam da ćemo i mi jednog dana moći da izdvojimo više para u te svrhe", objašnjava ona.

DOBIĆEMO STO MALIH BEOGRADANA: DIREKTORKA RZZO-A I GRADONAČELNIK

Stručni termin glasi "biološki potpomognuta oplodnja", o čemu postoji i zakon. Prema oceni stručnjaka, uspešnost biološki potpomognute oplodnje zavisi od godina žene, i premda nije pravilo, fertilitet žene opada s godinama. Lekari objašnjavaju da je vantelesna oplodnja najuspešnija kod žena do 35 godina, dok su šanse za uspešnu veštačku oplodnju kod žena starijih od 38 godina veoma male. Nezvanično je procenjeno da trenutno u Srbiji svaki šesti bračni par, odnosno 200.000 ljudi ne može da dobije decu zbog zdravstvenih problema. Osim toga, ni cena nije zanemarljiva u srpskim uslovima – procedura

veštačke oplodnje košta od 220.000 do 290.000 dinara. U cenu su uključeni i troškovi lekova, anestezika, hormona, medijuma krvi, krvnih derivata, sanitetskog i ostalog potrošnog materijala koji će Grad Beograd platiti zdravstvenim ustanovama za svaki ponovljeni pokušaj vantelesnog začeća.

Zahvaljujući sve savremenijoj opremi, vantelesna oplodnja pokazuje visok stepen uspešnosti, koji se kreće od 22 do 40 odsto iznetih trudnoća po jednom pokušaju. Zahvaljujući vantelesnoj oplodnji, od kada je 1992. godine u proceduru ušla metoda mikrofertilizacije (intračelijske injekcije spermatozoida – ICSI), danas je konačno razrešen i problem steriliteta muškarca.

Začecje nastalo vantelesnim putem ima svoje specifičnosti: znatno je veći broj višestrukih trudnoća, znatno je intenzivniji nadzor i veći broj prenatalnih invanzivnih postupaka. Parovi koji se odluče na ovaj korak moraju znati da su upornost i strpljenje ključni faktori uspeha procedure.

Američki stručnjaci sa Mičigenskog državnog univerziteta utvrdili su da je procenat dečaka rođenih vantelesnim putem manji nego uobičajeno, ali nisu otkrili uzrok toj pojavi. Onima koji dugo čekaju rođenje prvog deteta, nebitna je ova američka statistika. Dečak, devojčica, bližanci, trojke – samo da budu živi i zdravi.

BESPLATNI PROGRAMI ZA UČENIKE

U koji kamp ideš za raspust?

Gradske vlasti Beograda pokrenule su besplatne programe za učenike tokom zimskog i letnjeg raspusta još 2004. godine, i čini da svake godine broj zainteresovanih đaka raste. Koliko su đaci informisani o tome i da li oni znaju koje im se opcije nude, govore naši sagovornici

Možda će ove godine veći broj beogradskih učenika nego inače zimski raspust provesti na bezbednoj udaljenosti od epidemije, pandemije i svetske ekonomske krize, takoreći kod kuće. U tom slučaju, nije loše biti informisan da u Beogradu postoje razne aktivnosti koje vreme mogu da prekrate na zanimljiv način. Grad Beograd je za finansiranje besplatnih programa tokom zimskog raspusta izdvojio preko 16 miliona dinara, kojima će omogućiti učestvovanje preko dvadeset hiljada beogradskih učenika u različitim sportskim i edukativnim programima.

U mini anketi koju smo sprovedeli u dve viračarske škole, saznali smo da učenici mahom znaju za besplatne kampove, radionice i ostale sadržaje tokom raspusta. Dejana (13) je prošle godine sa svojim mlađim bratom išla na rekreativno klizanje u obližnji sportski centar. Njeni drugari iz razreda išli su u "neki sportski kamp", ona misli

da su išli na košarku. Teodora Muslulin (8,5), učenica trećeg razreda OŠ "Jovan Miodragović", kaže da joj je vreme provedeno u letnjem kampu u Gradskom centru za fiziku kulturu (Stari DIF) "događaj koji se pamti" zato što je tada naučila da pliva! Školu plivanja je pohađala sa dve školske drugarice, Nađom i Irinom. Ona, baš kao i Dejana, planira da se prijavi za školu klizanja koja će biti organizovana za zimski raspust.

Ostali odgovori koje smo dobili manje-više su slični: devojčice znaju da imaju pravo besplatnog korišćenja programa namenjenih njihovom uzrastu (mada ne znaju ko ih finansira), a dečaci misle da je to organizovala škola.

Interesovanje beogradskih učenika za besplatne programe tokom letnjeg ili zimskog raspusta je veliko, a prema rečima Ace Kovačevića, sekretara Gradskog sekretarijata za sport i omladinu, prošle godine jedva da je bilo dovoljno mesta u školama slikanja. "Ove godine uključile

ACA KOVAČEVIĆ,
GRADSKI SEKRETAR ZA
SPORT I OMLADINU

su se i lokalne samouprave koje pomažu da se što veći broj učenika uključi u ove programe”, objašnjava sekretar, koji je mišljenja da je izuzetno važno da se deca i mladi bave sportom zbog njihovog pravilnog psiho-fizičkog razvoja. Pozitivna reakcija beogradskih osnovaca i srednjoškolaca za besplatne i redovne školske sportske programe (u akciji “Sportish” svake godine učestvuje preko 130.000 đaka), učvrstila je volju i nameru gradskih čelnika da ubuduće ulažu još više sredstava u razvoj sporta za mlade.

Sportski duh mladih ljudi Grad Beograd pokušava da razvije, između ostalog, i sufinansiranjem sportskih klubova. “Budžetom grada za 2010. godinu predvideli smo

finansijsku pomoć za određeni broj sportskih klubova rangiranih prema kriterijumima Sportskog saveza Beograda. Jedan od kriterijuma biće masovnost sporta – mladi ljudi su izuzetno zainteresovani za košarku, odbojku, rukomet, džudo...”, kaže sekretar Kovačević. Osim toga, školski sport je izuzetno važan, a prvi i osnovni uslov su opremljene fiskulturne sale. “Grad Beograd preko Sekretarijata za obrazovanje ulaže velika sredstva u rekonstrukcije i izgradnju modernih fiskulturnih sala u svim beogradskim školama i nabavku rekvizita i sprava.”

Zimski raspust beogradski đaci mogu da provedu u sportskim kampovima, školama plesa, plivanja, vaterpola, biciklizma, šaha, klizanja, fitnesa, stonog tenisa, borilačkih veština, streljaštva, u umetničkim radionicama, na izletima, sa planinarskim društvima u prirodi, u skladu sa svojim afinitetima. Prema rečima gradskog sekretara, prilično su popularni celodnevni programi na Adi (obebeđeni prevoz i užina) i na Avali.

Na Starom DIF-u ovi programi ustalili su se od 2004. godine, a ove godine ponudiće zimski sportsko-rekreativni kamp: škola klizanja, rekreativno klizanje i zimska škola plivanja. Sunčica Mitrović, iz službe marketinga ove sportske institucije, kaže da je kroz ove programe prošlo preko 3500 učenika. “U kampovima tokom raspusta imamo 400-500 učenika. Najmasovniji su rekreativno klizanje i škola klizanja.” U vračarskoj školi “Kralj Petar Drugi” biće organizovan košarkaški kamp, a prijavljivanje traje od 15 do 30. decembra. Miroljub Jovanović, sekretar Sportskog saveza Vračara, kaže da je ova opština nekad imala bogatu košarkašku tradiciju, kada su se održavale lige mesnih zajednica. “To je naš cilj: da se vratimo vračarskoj tradiciji.”

Najpopularniji sportovi među beogradskom omladinom svakako su tenis i plivanje. “Kad god naši čuveni sportisti ostvare dobar rezultat na svetskim rang-listama, interesovanje naglo poraste”, kaže Kovačević, koji ističe da je Grad Beograd počeo revitalizaciju bazena u SC “11. april” i “Milan Gale Muškatirović”.

Vesna Zirić, načelnica za programe sporta gradskog sekretarijata, navodi da su predlozi za besplatne programe trenutno u proceduri usvajanja. “Pretpostavljamo da će se navedeni predlozi prihvatiti, a u decembru će biti javno prezentovan na sajtu Grada Beograda (www.beograd.rs) sa detaljnim informacijama o organizatorima, mestu i terminima ponuđenih programa.”

Spisak predloženih aktivnosti tokom zimskog raspusta je dugačak, ima svega u svim opštinama i u skoro svim sportskim centrima. Savet đacima i njihovim roditeljima: raspitajte se u svojoj školi ili opštini za besplatne programe, posetite sajt Grada Beograda i saznaćete gde, šta i kako. Požurite, prijavljivanje samo što nije počelo. I ne zaboravite da ponesete đачku knjižicu kad krenete na klizalište, bazen ili u neki od kampova.

Škole za mlade dame

Za tinejdžere koji su prerasli kampove, Grad Beograd nudi zanimljiv sadržaj. Specijalni programi namenjeni su zainteresovanoj i talentovanoj deci, mladima iz marginalizovanih društvenih grupa kao i mladima sa posebnim potrebama. Programi su raznovrsnog sadržaja: ikonopis, slikanje uljem na platnu, modelarstvo, kaligrafija, keramika, škola novinarstva, škola stripa, astronomija u praksi i svakodnevnom životu, škola za mlade dame, a izviđači, ferijalci i planinari će organizovati jednodnevne izlete van Beograda.

Raspust na Hipodromu

Prošle godine je na beogradskom hipodromu, u realizaciji Konjičkog kluba “Aleksa Dundić”, organizovan letnji program besplatnog jahanja za učenike osnovnih i srednjih škola sa teritorije Beograda. Program koji će se realizovati tokom zimskog raspusta obuhvatiće obuku u jahanju, upoznavanje sa konjima i osnove rada sa njima, vožnju saonicama i u zaprezi, sve osnovne elemente kursa jahanja. Program je namenjen svim učenicima od petog do osmog razreda osnovne škole, kao i svim srednjoškolcima sa teritorije Grada, i besplatan je za sve učesnike. Traje tokom čitavog zimskog raspusta, a kako saznajemo u upravi Hipodroma, planirano je proširenje programa i tokom školske godine.

Na beogradskom hipodromu je 3. decembra zvanično otvoren namenski građen objekat za terapeutsko jahanje u Srbiji. Izgradnja ovog manježa daće veliki doprinos uključenju ovih osoba u normalne živote, a mnogima od njih biće od pomoći u ubrzanju rehabilitaciji i socijalizaciji.

Preventivno i pre poledice

JAVNA PREDUZEĆA

Čekajući zimu u gradu

Iz iskustva znamo da kada sneg u velikom gradu zaveje, bolje je biti spreman i imati džak soli u podrumu

Iako dugoročne vremenske prognoze ne predviđaju dugi i oštru zimu, gradske vlasti su se pripremile za moguća iznenađenja poput novembarskih nenajavljenih padavina. "Grad Beograd potpuno je spreman za predstojeću zimsku sezonu 2009/10. Na jednom mestu u Čvorištu prikupljaćemo sve informacije i koordinirati sve aktivnosti sa Štabom zimske službe, gradskim centrom za obaveštavanje, uz maksimalnu koordinaciju svih javno-komunalnih preduzeća, koji su zaduženi da u uslovima predstojeće zime, obezbede nesmetano funkcionisanje grada i svih gradskih službi, prohodnost svih saobraćajnica i slično", kaže za "Vreme" Živorad Anđelković, pomoćnik gradonačelnika Beograda.

Okosnica aktivnosti Zimske službe u ovoj i prethodnim sezonama jeste JKP Beograd put koji ima najveću mehanizaciju na raspolaganju za čišćenje snega. Zimska služba Beograd puta spremna je za akciju od 15. novembra do 31. marta, s tim što ove godine pokriva pored 11 gradskih i šest nekad prigradskih opština: Obrenovac, Lazarevac, Sopot, Barajevo, Grocku i Mladenovac.

Zimska služba ulazi u sezonu sa 115 kiperi, 150 posipača, 150 raonika, 25 malih specijalizovanih vozila i 25 građevinskih mašina, a očekuje se da će angažovani podizvođači taj broj uvećati za još 20 kiperi sa kompletnom opremom i deset građevinskih mašina. Nabavka novih vozila, koja se već dugo očekuje, trebalo bi da bude okončana krajem januara kada se očekuje da će ova "flota" biti uvećana za još 15 kiperi sa kompletnom opremom, deset malih specijalizovanih vozila i tri zglobne višenamenske mašine.

Pored mehanizacije, pripreme se odnose i na obezbeđivanje osnovnih sredstava za borbu protiv leda ili snega. "Na zalihama imamo 7000 tona industrijske soli, 130 tona kalcijum-hlorida i oko 4000 tona kamenog agregata,

Grad Beograd uputio je Opštini Stari grad 15 tona soli za predstojeću zimsku sezonu. Miodrag Joksimović, načelnik Odeljenja za komunalne poslove i komunalnu inspekciju, kaže da je Opština podelila 3000 džakova soli Domu zdravlja Stari grad i svim zdravstvenim stanicama, predškolskim ustanovama, osnovnim i srednjim školama i fakultetima. Predsednik Skupštine stanara zgrade u Gospodar Jevremovoj 46a, Rade Obradović, došao je u Opštinu Stari grad da preuzme džakove soli. "Pohvaljujem i zahvaljujem gradu i opštinu jer su ove godine podelu soli počeli pametno, na vreme. Preventivno i pre poledice. Nama to mnogo znači jer u mom ulazu živi skoro sedamdeset odsto starijih ljudi i dobro će nam doći u nastupajućem zimskom periodu. Stanari će industrijsku so posipati na trotoaru Jevremove, ispred ulaza zgrade i po stepenicama, kako bi sprečili klizavicu, padove i eventualne neželjene posledice po sugrađane", kaže predsednik skupštine stanara Rade Obradović.

što je više nego dovoljno za sve eventualne padavine koje nas mogu zadesiti do kraja godine. Za predstojeću zimu grad će ukupno nabaviti 15.000 tona industrijske soli", kaže Anđelković. Određena količina industrijske soli (hiljadu tona u pakovanjima od pet kilograma) biće podeljena skupštinama stanara.

JP Beogradske elektrane obezbedile su dovoljne količine energenata – tečnog goriva – mazuta, kao i čvrstog goriva, dok je sa Srbijagasom sklopljen ugovor o redovnoj isporuci prirodnog gasa. "To znači da ne očekujemo probleme vezane za snabdevanje energentima u ovoj grejnoj sezoni. Podsećamo, preduzeće je prošle godine dokazalo da zna da prevaziđe probleme i zagreje stanove Beograđana čak i ukoliko dođe do vanrednih međunarodnih okolnosti na osnovu kojih je ugroženo snabdevanje prirodnim gasom", kaže za "Vreme" Igor Krasnić iz službe za informisanje Beogradske elektrane.

"Na osnovu toga, ali i broja reklamacija koje su do sada upućene Dispečerskom centru preduzeća, može se zaključiti da je grejna sezona 2009/10. uspešnije startovala, poredeći rad postrojenja u proteklih desetak godina", kaže Igor Krasnić. Prema njegovim rečima, nema sistemskih problema dok pojedinačni slučajevi slabijeg kvaliteta grejanja ili curenja vode iz unutrašnjih instalacija, ekipe otklanjaju u roku.

U automatski rad pušteno je 4500 modernizovanih predajnih stanica koje se nalaze na grejnim područjima toplana "Novi Beograd", "Dunav", "Konjarnik" i "Voždovac" – sve predajne stanice rade u skladu sa spoljašnjom temperaturom vazduha koja vlada u okolini samog objekta. Na taj način se racionalno i optimalno troše energenti i manje zagađuje okruženje, a ako znamo da jedan grejni dan u Beogradu pri povoljnim vremenskim prilikama (osam stepeni Celzijusa) košta milion evra, ušteda nije mala.

GRADE SE STANOVZA RASELJAVANJE

Direkcija za građevinsko zemljište i izgradnju Beograda i ove godine nastavlja izgradnju stanova za raseljavanje. Ovi stanovi ne nalaze se na slobodnom tržištu nekretnina, već su namenjeni raseljavanju korisnika zemljišta i vlasnika objekata čija se imovina nalazi na trasama važnih infrastrukturnih koridora. Na lokaciji Bloka 32a u toku je izgradnja stambeno-poslovnog kompleksa sa garažom. Do 2012. na tom mestu biće izgrađeno osam lamela sa 251 stanom, 227 garažnih mesta i 13 lokala, a ukupna vrednost investicije je dve milijarde dinara. Završena su i dva objekta između ulica Gružanske, Jovana Rajića, Karlovačke i Todora od Stalaća, gde je izgrađeno 56 stanova, osam lokala i 42 garažna mesta. Direkcija je iz svojih izvornih prihoda za ove objekte izdvojila 350 miliona dinara. U takozvanom Azbestnom naselju na Belim vodama izgrađeno je sedam novih objekata, tri su u izgradnji, a tokom 2010. godine biće izgrađene još četiri zgrade – ukupno oko 350 stanova. Tokom ove godine, Direkcija za građevinsko zemljište i izgradnju Beograda izdvojiće oko 700 miliona dinara za izgradnju stanova za raseljavanje.

U BEOGRAD PRISTALO 409 LUKSUZNIH BRODOVA

Tokom ove godine u Luci Beograd registrovano je 409 pristajanja luksuznih turističkih brodova na kojima je bilo 49.500 gostiju, što je u odnosu na 2002. godinu za 20 odsto više. Beograd su u najvećem broju posetili turisti iz Nemačke, Amerike i Skandinavije. Ove godine prvi put se organizuje turistička poseta u vreme novogodišnjih praznika, kada će dva broda iz Amerike i Nemačke uploviti na Savsko pristanište. U anketi Turističke organizacije Beograda, Zavoda za informatiku i statistiku i Luke Beograd, od 655 ispitanika 74,6 odsto je prvi put posetilo Beograd, a 61 odsto je ocenilo da je glavni grad Srbije atraktivan za posetioce. Strani turisti su zadovoljni ugostiteljskom ponudom i kulturnim obeležjima grada, a najmanje im se dopala uređenost javnih površina koje su posetili. Na pitanje da li bi voleli ponovo da dođu u Beograd, 90,4 odsto turista je potvrdno odgovorilo. U anketi su učestvovali turisti iz Argentine, Austrije, Belgije, Engleske, Danske, Francuske, Kine, Mađarske, Nemačke, Novog Zelanda, SAD i Turske.

ASFALTIRANE 124 ULICE

U Beogradu su od početka ove godine asfalt prvi put dobile 124 ulice u ukupnoj dužini od oko 87,7 kilometara. S obzirom na to da je obnovljen i 66,1 kilometar saobraćajnica koje su ranije imale asfalt, jasno je da je ove godine akcenat stavljen na ulice koje nikada do sada nisu bile asfaltirane. Najviše ulica, gde je podloga bila zemlja, urađeno je na teritoriji opštine Grocka i to 33, u ukupnoj dužini od oko 24,5 kilometara. Slede Zemun sa 30 ulica, ukupne dužine oko 21,5 kilometara, Voždovac sa 18 ulica, ukupne dužine oko 11,8 kilometara, i Palilula sa 11 ulica, ukupne dužine 6,6 kilometra. Asfalt je prvi put dobilo i devet ulica na Čukarici, osam u Barajevu, po šest u Rakovici i na Zvezdari, dve u Surčinu i jedna u Novom Beogradu. Ukupna sredstva koja su utrošena da bi ove ulice prvi put dobile asfalt iznose oko 754,5 miliona dinara. Još oko milijardu dinara uloženo je u ulice koje su ranije imale asfalt ali je bio umnogome oštećen, ili da se izgrade nova parking mesta, koja su takođe od velikog značaja za građane.

DVA NOVA CENTRA NA ADI

Dva nova velika projekta čije se otvaranje očekuje na Adi Ciganliji tokom narednog perioda jesu centar za vodene sportove i sportska hala sa teniskim terenima. Centar za vodene sportove biće jedinstveni trening centar za sve vodene sportove. Objekat će imati jednu prostoriju koja će biti dodeljena službi Hitne pomoći, čime će se dodatno unaprediti rad ove službe, i prostoriju za realizovanje programa iz oblasti ekologije. Nova sportska hala nalazi se na levoj obali Savskog jezera preko puta terena za minigolf kod postojećih teniskih terena sa šljakom. Hala će se prostirati na više od 1000 kvadratnih metara i obuhvataće dva teniska terena sa pripadajućim tribinama. Tokom zime, kao i prošle godine, posetiocima će biti na raspolaganu veliko klizalište na otvorenom čije je korišćenje besplatno.

PIJACA-TRG, MESTO ZA SVE

Grad Beograd i JKP Gradske pijace planiraju da po konceptu pijaca-trgova preurede centralne gradske pijace – Bajlonijevu, Kalenićevu i Palilulsku pijacu. Projekat na osnovu kog će pijace biti preuređene trenutno se nalazi u fazi izrade plana. Koncept podrazumeva da se tradicionalni izgled i uloga pijaca sačuvaju, a da se tokom večernjih sati, kada se pijace zatvaraju, mobilne tezge sklone u podzemne garaže i prostor koristi za druženje i organizovanje kulturnih sadržaja. Više od tri četvrtine građana koji su glasali na internet stranici JKP Gradske pijace podržava ideju i koncept, a 20 odsto njih bi želelo da buduće pijace-trgovi u svoj sadržaj uključe organizaciju umetničkih događaja, pored sajamskih, namenskih, zabavnih i drugih. Najznačajnije koristi od pijaca-trgova su, po glasačima, doprinos izgledu Beograda, gradskim sadržajima i visok stepen čistoće i urednosti. Pogodnosti koncepta pijaca-trgova JKP Gradske pijace predstaviće prvo na primeru Zemunske pijace. Budući da je deo pijace i ranije bio trg, preuređenje ne iziskuje velika ulaganja, a građani će moći da uživaju na tom mestu u večernjim satima.

USKORO PODZEMNI KONTEJNERI

U okviru projekta uvođenja primarne separacije, na beogradske ulice postavljeno je prvih 40 reciklažnih ostrva, a taj broj će uskoro biti proširen, najavljuju iz JKP Gradska čistoća. Po četiri reciklažna dvorišta postavljena su sredinom juna ove godine na teritoriji deset gradskih opština, i po svemu sudeći, građani su svesni i vode računa o odlaganju otpada. Krajem novembra ovo preduzeće počće sa postavljanjem podzemnih kontejnera. Ovi kontejneri imaju veći kapacitet, od tri i pet kubnih metara, i biće postavljeni na teritoriji deset opština. Biće hermetički zatvoreni, u vodonepropusnim armirano-betonskim koritima, dok će u nadzemnom delu biti vidljiv samo deo sa sigurnosnim poklopcem odgovarajuće veličine, kojim će se sprečiti ubacivanje kabastog otpada.

VREME

Copyright © 1997–2005 Vreme

PDF izdanje razvili: Saša Marković i Ivan Hrašovec

obrada: Marjana Hrašovec